

Innst. 178 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument 8:11 S (2011–2012)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ib Thomsen, Øyvind Korsberg, Kari Kjønaas Kjos og Robert Eriksson om en tiltaksplan for bekjempelse av selvmord

Til Stortinget

Sammendrag

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en tiltaksplan for bekjempelse av selvmord som blant annet inneholder følgende punkter:

- Forebyggende arbeid.
- Støtte til frivillige organisasjoner.
- Styrket oppfølging av pårørende og etterlatte.»

Forslagsstillerne er av den oppfatning at selvmord er et tema som må settes høyere på den politiske dagsorden, slik at man kan bekjempe tabuer, sørge for et bedre forebyggende arbeid og legge til rette for bedre oppfølging av etterlatte etter mennesker som begår selvmord.

Forslagsstillerne mener det er viktig at Stortinget bidrar til å få på plass en offentlig debatt og en egen handlingsplan knyttet til hvordan samfunnet forebygger selvmord, og hvordan man agerer i etterkant av de tragediene som dessverre skjer.

Det vises til at det i løpet av 2009 ble begått 573 selvmord i Norge (SSB), det høyeste registrerte antallet på ti år.

Forslagsstillerne mener frivillige organisasjoner som arbeider med forebygging av selvmord og opp-

følgning av pårørende i etterkant, må gis rammevilkår som gjør at de kan videreutvikle dette arbeidet.

Av samfunnsinstanser som bør inkluderes i en handlingsplan, nevnes barnehager, skoleverk, psykiatri og øvrig helsevesen, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner,

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Thomas Breen, Are Helseth, Tove Karoline Knutsen, Sonja Mandt og Wenche Olsen, fra Fremskrittspartiet, Jon Jæger Gåsvatn, Kari Kjønaas Kjos og Per Arne Olsen, fra Høyre, lederen Bent Høie, Sonja Irene Sjøli og Erna Solberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen, fra Senterpartiet, Kjersti Toppe, og fra Kristelig Folkeparti, Laila Dåvøy, mener at forslagsstillerne Thomsen, Korsberg, Kjos og Eriksson belyser et tema der alle har et ansvar for å fjerne tabuene, og at det å finne gode tiltak som bekjemper selvmord, er viktig. Selvmord er fremdeles tabubelagt og rammer alle som har relasjoner til den som begår selvmord.

Komiteen bifaller alle gode forebyggende tiltak og er opptatt av god oppfølging av etterlatte. Komiteen kjenner til at mange organisasjoner arbeider forebyggende i tillegg til det arbeidet som gjøres i det offentlige helsevesenet, og er enig i at alle gode krefter må jobbe sammen for bedre løsninger. Det kan for eksempel være nødvendig å koordinere tilbudene som finnes, og det bør være klare mål for hva som skal gjøres av hvem.

Sosial- og helsedirektoratet har i Nasjonale retningslinjer for forebygging av selvmord i psykisk

helsevern (januar 2008) fokusert hovedsakelig på ledere og ansatte i det psykiske helsevesenet. Dette mener komiteen er viktig og påpeker at helsevesenet er i en særstilling der en kan forhindre eventuelt nye selvmordsforsøk med god og relevant oppfølging. God kompetanse på temaet er derfor viktig.

Når det gjelder de frivillige organisasjonene, vil komiteen berømme det arbeidet som gjøres der. Organisasjonene får økonomisk støtte gjennom tilskudd fra det offentlige, og de får tilskudd til prosjekter.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne ønsker en tiltaksplan for bekjempelse av selvmord. Komiteen viser til Innst. 422 S (2010–2011) til Meld. St. 16 (2010–2011), Nasjonal helse- og omsorgsplan (2011–2015), der det står:

«Komiteen erkjenner at selvmordsadferd er en helsetrussel, og at omsorgsbehovene hos etterlatte ved selvmord må få økt oppmerksomhet i kommunene. Komiteen viser til det viktige arbeidet foreningen LEVE gjør i den sammenhengen. Komiteen mener det må vurderes utarbeidet en nasjonal handlingsplan mot selvmord.»

En slik handlingsplan er nå under arbeid, og komiteen mener derfor at forslaget er imøtekommet.

Komiteen mener det er positivt at regjeringen nå varsler at man vil lage en egen tiltaksplan for bekjempelse av selvmord og selvskading. Det er etter komiteens syn svært viktig at kommunene også fokuserer på problemstillingen. Komiteen understreker at kommunene kan bidra til dette arbeidet innen de fleste av sine ansvarsområder for å få ned antall selvmord. Komiteen mener dette må skje både i barnehage, skole, helsestasjoner og fritidsklubber, men også gjennom at ideell sektor kan bidra via ulike organisasjoner. Å hindre selvmord og selvmordsforsøk krever mye kunnskap. Ved å være til stede og observere kan man være i forkant med å tyde signalene og iverksette tiltak. Men få innehar denne kompetansen. Komiteen kan derfor ikke sterkt nok få uttalt hvor viktig kompetanse og erfaring vil være i dette arbeidet. Videre understreker komiteen behovet for at den tiltaksplanen som utarbeides, blir konkret utformet, slik at man også har mulighet for å evaluere hvordan ulike tiltak faktisk virker. Komiteen understreker også behovet for at organisasjoner

som arbeider med dette temaet, får ta aktiv del i utarbeidelsen av en slik tiltaksplan.

Komiteen foreslår at dokumentet vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at en samlet helse- og omsorgskomite i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2012 (Innst. 11 S (2011–2012)) bemerket at:

«...organisasjonen LEVE gjør et viktig arbeid for etterlatte etter selvmord, både i form av støtte, informasjon og forskning på feltet. Slik komiteen ser det, gir organisasjonen er verdifullt tilbud på dette området som et supplement til det offentlige.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti uttalte videre i Innst. 11 S (2011–2012) følgende:

«Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at organisasjonen imidlertid har en utfordrende økonomisk situasjon, og mener det er viktig at det gis offentlig støtte for å sikre videre drift. Disse medlemmer mener LEVE bør få et permanent driftstilskudd og ikke måtte være avhengig av prosjektmidler. Med bedre økonomi, skriver foreningen i sin høringsuttalelse til Helse- og omsorgskomiteen om statsbudsjettet for 2012, ville LEVE hatt mulighet til å etablere likemannstilbud og andre støtteordninger for etterlatte i alle kommuner, og hjelpe flere etterlatte og øke kunnskapen om etterlatt- og pårørende problematikk.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen viser til representantforslaget og merknadene og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:11 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ib Thomsen, Øyvind Korsberg, Kari Kjønaas Kjos og Robert Eriksen om en tiltaksplan for bekjempelse av selvmord – vedlegges protokollen.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 14. februar 2012

Bent Høie

leder

Sonja Mandt

ordfører

Vedlegg**Brev fra Helse- og omsorgsdepartementet v/statsråden til helse- og omsorgskomiteen, datert 2. desember 2011****Dokument 8:11 S (2011-2012) representantforslag fra Ib Thomsen, Øyvind Korsberg, Kari Kjønås Kjos og Robert Eriksson om en tiltaksplan for bekjempelse av selvmord**

Jeg viser til overnevnte representantforslag fremsatt 20. oktober, som ble oversendt Helse- og omsorgsdepartementet 16. november 2011.

Stortinget behandlet 27.10.11 interpellasjon om å utarbeide en ny handlingsplan for å forebygge selvskading og selvmord, fremsatt av stortingsrepresentant Bent Høie (Interpellasjon nr. 5 (2011-2012)). Gjennom interpellasjonen bekreftet jeg at det er under arbeid en ny handlingsplan mot selvmord.

Handlingsplanen skal etter planen gjelde fra 2013 og vil avløse dagens strategi mot selvmord. Planen skal fokusere forebygging generelt, sårbare grupper og etterlatte etter selvmord. Helsedirektoratet har begynt gjennomgangen av det selvmordsforebyggende arbeidet. Erfart kunnskap fra brukere, pårørende, etterlatte og fagmiljøenes kompetanse er viktig. Disse gruppene er involvert i arbeidet.

Avslutningsvis vil jeg understreke at det kontinuerlig skjer forbedringsarbeid både når det gjelder kunnskapsgrunnlag, samarbeid med frivillige organisasjoner og i tjenestene. Det er viktig at dette arbeidet ikke stopper opp i påvente av ny handlingsplan.

